

*О. В. Федірець, к.е.н., доцент,
Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава*

СУТНІСТЬ І СКЛАДОВІ ТЕХНОЛОГІЇ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

Для забезпечення проведення всіх антикризових заходів на підприємстві мусить бути налагоджена робота таких підсистем, що формують антикризову стратегію, яка складаються з ряду складових.

Заходи по виходу з кризи, що проводяться цими підсистемами можна поділити на дві групи: тактичні і стратегічні. Тактичні можуть бути як захисними, так і наступальними. Стратегічні – заключаються в оцінці стану та аналізу підприємства, вивчення його потенціалу, розробка виробничої програми, плану доходів, інновацій, розробка загальної концепції оздоровлення підприємства(рис. 1).

Рис. 1. Складові підсистеми антикризового управління

Джерело: опрацьовано автором на основі [1, с. 44]

Антикризове організаційне управління і антикризовий операційний менеджмент передбачає розробку стратегії організаційних заходів. При цьому аналізується організаційна структура підприємства: рівень спеціалізації, концентрації, кооперації, централізації виробництва, управлінські процеси, склад управлінських ланок та їх взаємодію, ступінь

централізації управління та рівень використання економічних, організаційних і соціально-психологічних методів управління.

Вихід з кризи, а також управління в умовах кризи повинне охоплювати стратегії відносин з власниками, інвесторами, кредиторами, клієнтами, кінцевими споживачами, постачальниками та персоналом, без яких неможливі успіхи компанії як в теперішньому часі, так і в стратегічній перспективі. Заздалегідь продумана підготовка програми антикризових заходів допоможе значно зменшити негативний вплив кризових явищ на підприємство і дозволить йому бути конкурентоздатним в умовах кризи [2, с. 28].

Система антикризового фінансового управління базується на визначених принципах, до числа основних із них відносяться:

- постійна готовність до можливого порушення фінансової рівноваги підприємства.
- рання діагностика кризових явищ у фінансовій діяльності підприємства з метою своєчасного використання можливостей їхньої нейтралізації.
- диференціація індикаторів кризових явищ за ступенем їхньої небезпеки для фінансового розвитку підприємства.
- терміновість реагування на окремі кризові явища у фінансовому розвитку підприємства.
- адекватність реагування підприємства на ступінь реальної загрози його фінансовій рівновазі.
- повна реалізація внутрішніх можливостей виходу підприємства з кризового фінансового стану.
- використання при необхідності відповідних форм санації підприємства для запобігання його банкрутства.

Оцінка кризових симптомів підприємства та діагностування його фінансової кризи здійснюється задовго до проявлення його явних ознак. Така оцінка та прогнозування розвитку кризових симптомів фінансової діяльності підприємства є предметом діагностики фінансової кризи. Діагностика банкрутства – це система цільового фінансового аналізу, спрямованого на виявлення можливих тенденцій і негативних наслідків кризового розвитку підприємства. У залежності від цілей і

методів здійснення діагностика банкрутства підприємства підрозділяється на дві основні системи:

- систему експрес-діагностики банкрутства;
- систему фундаментальної діагностики банкрутства.

Експрес-діагностика банкрутства характеризує систему регулярної оцінки кризових параметрів фінансового розвитку підприємства, здійснюваної на базі даних його фінансового обліку за стандартними алгоритмами аналізу.

Основною метою експрес-діагностики банкрутства є раннє виявлення ознак кризового розвитку підприємства і попередня оцінка масштабів кризового його стану.

Фундаментальна діагностика банкрутства характеризує систему оцінки параметрів кризового фінансового розвитку підприємства, здійснюваної на основі методів факторного аналізу і прогнозування.

Щоб уникнути істотних фінансових втрат, в період кризи необхідно застосовувати антикризовий маркетинг, суть якого полягає в оперативному зміні маркетингової політики фірми і всіх складових маркетингу (асортимент товару, ціна, канали розподілу і методи стимулювання збуту) залежно від змін зовнішнього і внутрішнього середовища

Список використаних джерел:

1. Вовк В. Я. Принципи формування організаційно-економічного механізму антикризового управління діяльністю комерційного банку / В.Я Вовк // Праці Четвертої Міжнар. наук. конф. студентів та молодих учених «Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання». Ч. 1. –2015. – С. 42 – 44.
2. Салига С. Я. Антикризове фінансове управління підприємством / С. Я. Салига, Є. І. Ляшенко, Н. В. Дацій, С. О. Корецька. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 203 с.